

انتشارات دانشگاه شهید باهنر کرمان

۱۹۶

آیین قلندران

تألیف

دکتر جواد برومند سعید

برومند سعید، جواد، ۱۳۱۱ -
آیین قلندران / تألیف جواد برومند سعید. -- کرمان: دانشگاه شهید باهنر
(کرمان)، ۱۳۸۴.
۴۳۷ ص. -- (انتشارات دانشگاه شهید باهنر کرمان؛ ۱۹۶)
ISBN 964-6336-87-6
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
کتابنامه: ص. ۴۲۹-۴۳۷.
۱. قلندری و قلندران. الف. دانشگاه شهید باهنر (کرمان). ب. عنوان.
BP۲۹۲/۴/ب۴۱۹ ۲۹۷/۸۸۹
کتابخانه ملی ایران
۸۴-۱۵۴۴۰

آیین قلندران

تألیف دکتر جواد برومند سعید
ناشر: انتشارات دانشگاه شهید باهنر کرمان
نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۴
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی و چاپ: چاپخانه فرشیوه
قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۶۴-۶۳۳۶-۸۷-۶
ISBN: 964-6336-87-6

کلیه حقوق برای دانشگاه شهید باهنر کرمان محفوظ است.

فهرست مطالب

۲.....	پیش گفتار
۱۲۸-۹.....	بخش نخست: آشنایی با قلندران
۱۱.....	ریشه‌یابی و اشتقاق واژه قلندر.....
۲۷.....	قلندران ابدال‌رنگ.....
۲۹.....	قلندران حقیقت.....
۳۱.....	قلندران بدهن‌جار.....
۴۳.....	تراش قلندری.....
۶۳.....	تن‌پوش قلندران.....
۸۹.....	نشان قلندری.....
۱۱۳.....	قلندر نامه‌ها.....
۱۶۴-۱۲۹.....	بخش دوم: فرهنگ قلندران.....
۱۳۱.....	قلندران و عشق.....
۱۳۹.....	مشرب قلندران.....
۱۴۷.....	قلندران و معان.....
۱۵۱.....	قلندران خاکسار.....
۱۵۳.....	سماع قلندران.....
۱۵۵.....	راه قلندر.....
۱۵۹.....	قلندران درد‌آشام.....
۱۶۱.....	قلندران می‌آشام.....
۱۸۰-۱۶۵.....	بخش سوم: قلندران رستگار
۱۶۷.....	قلندران رسته از جهان.....
۱۶۹.....	قلندران رسته از دو جهان.....
۱۷۱.....	قلندران رسته از خود.....
۱۷۳.....	قلندران بی‌غم.....
۱۷۵.....	قلندران فارغ.....
۱۷۷.....	قلندران آزاده.....
۱۷۹.....	قلندران مست.....
۲۸۰-۱۸۱.....	بخش چهارم: قلندران ناسازگار.....
۱۸۳.....	سازمان سری قلندران.....
۱۸۷.....	اسرار قلندر آموختنی است.....
۱۸۹.....	پیران قلندر.....
۱۹۳.....	قلندران و ریاضت.....
۱۹۷.....	قلندران مبارز.....
۲۱۵.....	قلندران هنگامه‌جو.....
۲۳۵.....	انقلاب قلندران.....

۲۲۹.....	نظام قلندری.....
۲۲۳.....	جنگ‌افزارهای قلندران.....
۲۴۹.....	کرامات قلندران.....
۲۵۳.....	قلندری کردن.....
۲۵۵.....	گلبانگ قلندری.....
۲۶۱.....	قلندران دریوزه‌گر.....
۲۶۳.....	قلندران مفرد.....
۲۷۱.....	قلندران مجرد.....
۲۷۷.....	کوچک ابدالان.....
۲۸۸-۲۸۱.....	بخش پنجم: قلندران ستیزه‌کار.....
۲۸۳.....	قلندران صوفی‌ستیز.....
۲۸۵.....	قلندران زاهدستیز.....
۳۰۴-۲۸۹.....	بخش ششم: اندوه قلندران.....
۲۹۱.....	قلندران لال‌بالی.....
۲۹۳.....	قلندران ملامتی.....
۲۹۵.....	قلندران بدن‌نام.....
۲۹۷.....	قلندران و دیوانگی.....
۳۰۱.....	قلندران و بنگ.....
۳۱۹-۳۰۵.....	بخش هفتم: شکوه قلندران.....
۳۰۷.....	قلندران تیزهوش.....
۳۰۹.....	پایگاه قلندران.....
۳۱۷.....	قلندران و مردم‌گرایی.....
۳۴۶-۳۲۱.....	بخش هشتم: قلندران و جهان‌داری.....
۳۲۳.....	مال و ثروت قلندران.....
۳۳۳.....	صفای قلندری.....
۳۳۵.....	قلندران اوباش.....
۳۳۷.....	قلندران قلاش.....
۳۳۹.....	قلندران رند.....
۳۷۲-۳۴۷.....	بخش نهم: سامان قلندران.....
۳۴۹.....	قلندران خراباتی.....
۳۵۳.....	لنگر قلندران.....
۳۶۱.....	قلندرخانه.....
۳۶۵.....	تکیه قلندران.....
۴۳۷-۳۷۳.....	بخش دهم: فهرست‌ها.....
۳۷۵.....	فهرست واژگان.....
۴۲۱.....	فهرست نام‌های ویژه.....
۴۲۹.....	فهرست کتاب‌های مورد استفاده.....

پیش‌گفتار

این اسب قلندری نه هر کس تازد
وین مهره نیستی نه هر کس بازد
مردی باید که جان بیرون اندازد
چون جان بشود عشق ترا جان سازد
دیوان سنایی ص. ۱۱۳۲

قلندران مردمی آزاده و آزاد اندیش بودند. در راه عدالت و مساوات مبارزه می‌کردند و دست از جان و جهان شسته و در رهگذر آسیب‌ها نشسته بودند.

آنها هم از جهت صورت ظاهر و هم از جهت باورها و جهان‌بینی ویژه‌ای که داشتند، با عامیان ناسازگاری‌ها و ستیزه‌گری‌ها می‌کردند. عامی‌ها مردمی خودخواه، جاه‌طلب بودند، در پی مال‌اندوزی از هیچ بدکاری پرهیز و دریغ نداشتند، اما قلندران برین باور بودند که بایستی همه داده‌های خدایی به طور مساوی میان همگان تقسیم بشود. کسی بر دیگری برتری ندارد. با این دید و برداشت هر کسی مرد این میدان نمی‌توانست باشد. دل‌کندن از دنیا دوستی که غریزه طبیعی حیوانی است بر هر کس آسان نیست. با این چگونگی این دو گروه هرگز نمی‌توانستند با هم سازش داشته باشند، ازین رو همواره به هم می‌تاختند و جان می‌باختند اما شماره قلندران نسبت به عامی‌ها بسیار اندک بود، و آنها در مبارزه نابرابری که داشتند ناچار بودند سازماتی سری داشته باشند و سپاهی پنهانی فراهم کنند، و چنین کردند و سال‌ها به مبارزه خود ادامه دادند، و کامیابی و ناکامی‌های فراوان دیدند.

هر چند قلندران مردمی ناشناخته بودند و پراکنده می‌نمودند و کسی از روز و روزگار آنها چیزی نمی‌دانست ولی درباره آنها کتاب‌هایی نوشته شده است، اما چون این کتاب‌ها را خود قلندران ننوخته‌اند مطالب آنها چندان به درد بخور نیست.

نویسنده این دفتر نیز مدعی نیست که کار شناخت قلندران و آیین قلندران را یکباره کامل کرده است ازین‌قرار این دفتری که پیش‌کش دوستاران تاریخ و فرهنگ ایرانی می‌شود کوشش سی‌ساله‌ای است که نویسنده در آن وقت صرف کرده است امیدوارم مورد قبول واقع شود. در خور یادآوری است که طرح این دفتر در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بردسیر انجام شده است.